

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 373

van **MARIUS MEREMANS**

datum: 10 juli 2015

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Renovatie Lakenhalle Dendermonde - Erfgoedstudies authentieke vloer

De Lakenhalle van Dendermonde onderging in de loop der eeuwen talloze verbouwingen en renovaties. Vandaag vormt het samen met het stadhuis één complex. In de 19de eeuw zijn de gebouwen uitvoerig verbouwd, onder meer door toevoeging van trapgevels langs de buitenkant.

Momenteel worden het stadhuis en de Lakenhalle in Dendermonde gerenoveerd. Voorafgaand werden studies uitgevoerd die de authenticiteit van de onderdelen van de gebouwen moesten blootleggen. Uit de resultaten bleek dat delen van de Lakenhalle nog origineel 14de-eeuws waren, niettegenstaande het hele complex is afgebrand bij het begin van Wereldoorlog I. Er werd beslist om alle 19de-eeuwse elementen te verwijderen om zo bij de originele 14de-eeuwse muren uit te komen. In een tweede fase werd ook de vloer laag per laag uitgegraven tot men plots botste op een vloer van kalkzandstenen kasseien uit de 14de eeuw, die nog volkomen intact is.

De opgravingen vinden plaats onder toezicht van het Vlaams Agentschap Onroerend Erfgoed. Archeologen willen nog dieper graven op sommige plaatsen om te achterhalen wat zich op de plek bevond voor de bouw van de Lakenhalle.

Blijkbaar is er nog discussie over wat met de vloer moet gebeuren. In de Lakenhalle komt een bezoekerscentrum met een nieuwe vloer. Mogelijk verdwijnen de kasseien onder die vloer tot archeologen in de verre toekomst ze weer blootleggen. Een andere optie is om de vloer met een glasplaat te bedekken zodat de stenen in situ zichtbaar blijven.

1. Wie heeft opdracht gegeven tot de voorafgaande studies naar de authenticiteit van de onderdelen van de verschillende gebouwen van het complex Lakenhalle - stadhuis? Hoeveel bedroeg de kostprijs van deze voorafgaande studies? Werd hiervoor een subsidie toegekend vanuit Vlaanderen? Zo ja, hoeveel bedroeg deze subsidie?
2. Waarom werd beslist om de vloer laag per laag uit te graven? Hoeveel bedraagt de bijkomende kostprijs van deze ingrepen ten opzichte van het totale renovatiebedrag?
3. Wat is het advies van de administratie Onroerend Erfgoed omtrent de twee opties voor de authentieke 14de-eeuwse vloer in de Lakenhalle? Welke argumenten spreken voor of tegen beide opties voor het behoud in situ?

4. Bestaat er ook een scenario waarbij de authentieke vloer wordt opgegraven en op een andere locatie tentoon wordt gesteld na onderzoek?
5. Welke impact heeft de discussie omtrent de beste optie voor de 14de-eeuwse vloer op de intentie voor de uitbouw van een bezoekerscentrum? Moeten de plannen hiervoor worden bijgestuurd? Zal de opening van het bezoekerscentrum hierdoor vertraging oplopen?
6. Wie zal eventuele bijkomende meerkosten voor het gekozen scenario dragen? Kan de minister een raming van de (meer)kosten per scenario bezorgen?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 373 van 10 juli 2015

van **MARIUS MEREMANS**

1. De opdracht voor de voorafgaande studies werd gegeven door de ontwerpers en de stad Dendermonde, die deze betalen. Op 28 maart 2014 gaf het agentschap Onroerend Erfgoed de toelating om deze studies uit te voeren, aangezien er geen premie werd toegekend, is het agentschap niet op de hoogte van de kostprijs.
2. Het laag per laag uitgraven van de vloer is een standaardmethode bij archeologisch onderzoek. Het eeuwenlang gebruik van de lakenhalle heeft zijn archeologische sporen nagelaten in de bodem wat resulteert in een opeenvolging van lagen, sporen, muurresten en vloerniveaus die teruggaan tot in de middeleeuwen en zelfs dateren van voor de oprichting ervan. De geplande bodemingrepen van de vloerverlaging en de nieuwe funderingsopbouw zullen deze archeologische resten vernielen. Het archeologisch onderzoek documenteert deze resten en dus ook de gebruiks- en bouwgeschiedenis van dit monument.
De kostprijs voor het archeologisch onderzoek bedraagt ca. 41.000 euro ten opzichte van de totale kostprijs van het project van ca. 1.353.000 euro. Op 28 april 2014 kende ik een premie toe van 696.685,78 euro voor de restauratiewerken.
Of er een meerkost is ten aanzien van een andere aanpak is niet gekend bij het agentschap aangezien enkel de prijs voor de gekozen aanpak opgegeven is.
3. In dit dossier onderzocht het agentschap Onroerend Erfgoed op welke manier het archeologisch bodemarchief zoveel mogelijk kon behouden worden en wat niet kon behouden worden omwille van de nieuwe vloeropbouw. Behoud in situ van archeologie kan de gekozen en goedgekeurde restauratieoptie niet tegenhouden. De stad koos ervoor om het huidige vloerniveau tot het oorspronkelijke vloerniveau van de lakenhalle te verlagen om zo het ruimtelijke gevoel te herstellen. Dit vloerniveau is gebaseerd op het muurarcheologisch vooronderzoek en er is rekening gehouden met de toegankelijkheid van de lakenhalle vanuit de stadswaag voor minder mobiele bezoekers.
Een representatief deel van de archeologische resten afdekken met een glasplaat is bouwtechnisch niet wenselijk omdat het onderbreken van de vloerplaat kan leiden tot problemen. De enige oplossing met een aanzienlijke meerkost is de constructie van een waterdichte betonnen geklimatiseerde kuip waarin de resten terug 'gereconstrueerd' worden. Zo houdt men de degradatie van de archeologische resten onder invloed van onder meer licht en mosvorming tegen. Ook de uitzonderlijk vochtige bodemomstandigheden in Dendermonde zijn hierin een belangrijke factor.
4. De archeologische vloerresteren zullen voorafgaand aan de vernieling volledig gedocumenteerd en bemonsterd zijn volgens de bepalingen opgenomen in het archeologiebestek en de minimumnormen inzake archeologisch onderzoek. Vanuit wetenschappelijk oogpunt kent de 'ex-situ' bewaring van een archeologisch vloerniveau enkel betekenis als getuige van een van de oudste bouwfases van het gebouw. Het initiatief om deze authentieke vloer op een andere locatie te bewaren en te ontsluiten voor het publiek is een keuze van de stad Dendermonde en valt buiten de doelstellingen van het archeologisch onderzoekstraject voor deze site.

5. De vondst van de vloeren kan leiden tot beperkte planwijzigingen maar dit zal geen negatieve gevolgen hebben voor de bestemming als bezoekerscentrum of de vooropgestelde timing van de opening ervan.
6. De financiële gevolgen van alternatieve scenario's zijn ten laste van de bouwheer omdat ze buiten de doelstellingen van de restauratie en het archeologisch onderzoekstraject vallen. Ook de opmaak van een kostenraming is een taak voor de bouwheer.